

KUPAX010OONI

KRAJSKÝ ÚŘAD
Pardubického kraje
odbor životního prostředí a zemědělství

Spisová značka: SpKrÚ 18303/2022/OŽPZ
Č. j.: 27400/2022/OŽPZ/Pe
Vyřizuje: Ing. Michal Pešata
Telefon: 466 026 480
E-mail: michal.pesata@pardubickykraj.cz
Vyhотовeno: v Pardubicích dne 30. 3. 2022

ENVICONS s. r. o. (DS)

ZÁVAZNÉ STANOVISKO

Krajský úřad Pardubického kraje jako věcně a místně příslušný orgán ochrany přírody (dále jen Krajský úřad) dle § 77a odst. 4 písm. m) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen zákon), a dle § 29 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, v platném znění (dále jen zákon o krajích), a § 67 odst. 1 zákona o krajích, ve znění pozdějších předpisů, a v návaznosti na ustanovení § 90 odst. 1 zákona vydává v souladu s § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004, správní řád, v platném znění (dále též správní řád), státnímu podniku Povodí Labe (se sídlem Víta Nejedlého 951/8, 500 03 Hradec Králové; IČ: 70890005, dále též žadatel)

souhlasné závazné stanovisko

dle § 4 odst. 2 zákona k zásahům, které by mohly vést k poškození nebo zničení významného krajinného prvku (vodní tok Labe, údolní niva řeky Labe) nebo ohrožení či oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce, konkrétně k realizaci záměru „Labe, Řečany nad Labem, revitalizace ramen (Labětín)“.

Nedílnou součástí uděleného souhlasu orgánu ochrany přírody jsou **následující podmínky**:

- 1) Veškeré dotčené plochy a jejich bezprostřední okolí musí být žadatelem pravidelně (min. 1x ročně) monitorovány s ohledem na výskyt a šíření nepůvodních invazních rostlin (druhy rostlin uvedené na unijním seznamu, trnovník akát a javor jasanolistý), a to po dobu nejméně pěti let od realizace záměru (kolaudace). V případě, že bude v průběhu monitoringu zjištěn výskyt nebo šíření invazních nepůvodních rostlin, musí být žadatelem přistoupeno k jejich bezodkladné likvidaci.
- 2) Realizace stavebních prací v blízkosti dřevin, které nebudou předmětem odstranění, musí proběhnout plně v souladu se schváleným standardem SPPK A 01 002 OCHRANA DŘEVIN PŘI STAVEBNÍ ČINNOSTI.
- 3) Zařízení staveniště, trvalé deponie či mezideponie nesmí být umísťovány na luční porosty, které jsou součástí evropsky významné lokality (nacházejí se mezi slepým ramenem „Labětín“ a řekou Labe). Tyto luční porosty lze využít pouze k přejezdům mechanizace, a to pouze v pruhu širokém max. 10 m umístěném při hraně slepého ramene.

- 4) Počátek realizace záměru musí být písemně oznámen Krajskému úřadu minimálně 10 dní před vlastním zahájením stavebních prací.

Vydané závazné stanovisko je platné do 31. 12. 2027 (včetně).

Žadatelem je: Povodí Labe s. p., se sídlem Víta Nejedlého 951/8, 500 03 Hradec Králové; IČ: 70890005. Žadatel je zastupován na základě plné moci společností ENVICONS s. r. o. (sídlo Hradecká 569, 533 52 Pardubice, IČ:27560015).

Odůvodnění:

Krajský úřad, jako příslušný orgán ochrany přírody dle § 77a odst. 4 písm. m) zákona vydává na území evropsky významných lokalit závazná stanoviska k zásahům, které by mohly vést k poškození nebo zničení významného krajinného prvku nebo ohrožení či oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce, obdržel dne 25. 2. 2022 žádost žadatele podanou prostřednictvím společnosti ENVICONS s. r. o. (sídlo Hradecká 569, 533 52 Pardubice, IČ: 27560015), která žadatele zastupuje na základě plné moci.

Předmětem záměru je revitalizace mrtvého ramene Labětín. Revitalizace spočívá v obnově vodní plochy, ve vytvoření periodických tůní. V místě degradovaného kostřavového trávníku (pod dráty el. vedení) bude obnovena písčina. V západním vyústění ramene bude současný propustek, který je zanesen, nahrazen brodem s periodickou funkcí. Součástí návrhu jsou také vegetační úpravy v ploše mrtvého ramene Labětín. Lokalita je také znehodnocena znečištěním antropogenního původu, kterými jsou černé skládky biologického materiálu i stavební sutí. Mimo zmíněné větší lokální skládky je v prostoru ramene značné množství odpadu nejrozličnějšího charakteru (pneumatika, PET lahve, plastový kbelík, skleněná láhev...) – v rámci revitalizace bude lokalita uklizena. Součástí stavby je kácení dřevin a smýcení křovin. Celkově dojde k pokácení 89 ks stromů a pařezů, a ke smýcení 2 160 m² křovin. Větve a keře budou rozštěpkovány, štěpka bude uložena na pozemku investora. Kmeny budou též ponechány na pozemku investora. Projekt počítá s instalací mrtvého dřeva na lokalitě. Mrtvé dřevo představuje místo k životu, úkryt a zdroj potravy pro plazy, obojživelníky, ptáky, savce a v neposlední řadě hmyz. Mrtvé dřevo je nezbytně důležité i pro další organismy jako jsou lišejníky a houby. Na lokalitě bude tedy instalováno celkem 89 ks pařezů do prostoru tůní a 20 ks kmenů z pokácených stromů bude uloženo na okraj tůní.

Vzhledem k tomu, že se jedná o stavbu, která bude podléhat vydání stavebního povolení dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění, bylo přistoupeno k vydání souhlasu formou závazného stanoviska dle § 149 správního řádu.

Jedná se o stavbu umístěnou do části evropsky významné lokality Louky u Přelouče. K hodnocení vlivu záměru na evropsky významné lokality a ptačí oblasti vydal Krajský úřad dne 9. 3. 2022 stanovisko č. j. 20192/2022/OŽPZ/Pe, kterým vyloučil významný negativní vliv předmětného záměru na lokality soustavy Natura 2000.

Podkladem pro vydání závazného stanoviska byly: žádost, její zdůvodnění a mapové přílohy. Podkladem pro vydání tohoto závazného stanoviska dále byly i skutečnosti obecně známé. Za skutečnosti obecně známé považuje Krajský úřad takové informace, které jsou odbornou veřejností přijímány bez větších pochybností (znalosti o

biologii, rozšíření druhů, aktuální výskyt rostlinných či živočišných druhů apod.) či takové informace, které vycházejí z rozhodování soudů v obdobných věcech a jsou veřejně dostupné.

Dle § 3 odst. 1 písm. b) zákona je významný krajinný prvek (VKP) ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny utváří, její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability. Významnými krajinnými prvky jsou lesy, rašeliniště, **vodní toky**, rybníky, jezera, **údolní nivy**.

Dle § 43 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb., zákona o vodách, v platném znění (vodní zákon), jsou vodní toky definovány jako povrchové vody tekoucí vlastním spádem v korytě trvale nebo po převažující část roku, a to včetně vod v nich uměle vzdutých. Jejich součástí jsou i vody ve slepých ramenech a v úsecích přechodně tekoucích přirozenými dutinami pod zemským povrchem nebo zakrytými úseky.

Pro potřeby ochrany vodních toků jako významných krajinných prvků však nelze tuto definici považovat za zcela dostatečnou. Vodní tok ve smyslu významného krajinného prvku je třeba chápat nikoliv jenom jako vodní proud, nýbrž jako vodní proud včetně jeho okolního prostředí, jímž je koryto vodního toku a jeho břehy (podrobněji viz např. Sdělení sekretariátu rozkladové komise o výkladech právních předpisů, přijatých výkladovou komisí ministra životního prostředí č. 2/2003, zveřejněném ve Věstníku MŽP, částka 4, 2003).

Dle katastru nemovitostí se na převážné většině plochy záměru vyskytují pozemky s druhem pozemku vodní plocha.

Na základě uvedeného má Krajský úřad za to, že záměr jako takový je umístěn do významného krajinného prvku vodní tok řeka Labe, a to i přesto, že se jedná o slepé rameno, které je již částečně zazemněno.

Pojem „údolní niva“ není legislativně definován. Z geomorfologického hlediska je údolní niva rovinným údolním dnem aktivovaným při povodňovém stavu vodního toku; tvoří ji šterkovité, písčité, hlinité nebo jílovité naplaveniny, jejichž úložné poměry často vykazují nepravidelnosti způsobené větvením toku, vznikem ostrovů, meandrů, náplavových kuželů a delt, sutí, svahových sesuvů apod. (viz např. Věstník MŽP, částka 8, 2007). Slepé rameno se nachází v záplavové zóně Q₅; okolí se nachází v záplavovém území Q₂₀. Vzhledem k uvedenému a charakteru slepého ramene, které se nachází v těsné blízkosti vodního toku a je součástí záplavových území, tak zde není pochyb, že je předmětné slepé rameno součástí údolní nivy řeky Labe.

Dle § 4 odst. 2 zákona jsou významné krajinné prvky chráněny před poškozováním a ničením. Využívají se pouze tak, aby nebyla narušena jejich obnova a nedošlo k ohrožení nebo oslabení jejich stabilizační funkce. K zásahům, které by mohly vést k poškození nebo zničení významného krajinného prvku nebo ohrožení či oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce, si musí ten, kdo takové zásahy zamýšlí, opatřit závazné stanovisko orgánu ochrany přírody. Mezi takové zásahy patří zejména umísťování staveb, pozemkové úpravy, změny kultur pozemků, odvodňování pozemků, úpravy vodních toků a nádrží a těžba nerostů.

Pro účely tohoto závazného stanoviska se rozumí (výklad vychází ze společného metodického pokynu Ministerstva životního prostředí a Ministerstva zemědělství č. j. 8662/06-16000):

ekologickou stabilitou - schopnost ekosystému vyrovnávat změny způsobené vnějšími činiteli a zachovávat své přirozené vlastnosti a funkce;

záساهem do VKP - takové aktivity antropogenního původu, které by mohly vést k poškození nebo zničení VKP nebo ohrožení či oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce.

K možnému vlivu záměru na dotčené významné krajinné prvky – vodní tok, údolní niva.

Údolní nivy jsou částí krajiny utvářené dynamickou činností řek. Jejich celková plocha tvoří asi 2,3 % rozlohy našeho území. Zejména výskyt povodní a kolísající hladina podzemních vod zde přispívají k existenci specifických společenstev živých organismů, které charakter prostředí niv dotvářejí. Jestliže u řek hovoříme o říčním kontinuu, tedy o systému, který je vzájemně provázaný od pramene až po ústí, platí totéž o údolních nivách. Podobně jako řeky jsou i nivy azonálním ekosystémem, ve kterém se podmínky postupně mění spolu s tím, jak se mění charakter vodního toku. Nivy jsou také cenným přechodovým ekosystémem mezi tekoucí vodou a souší. Nacházíme v nich nezvyklé bohatství druhů, které různorodost zdejšího prostředí využívají. Funkce údolních niv nabývají na významu zejména v souvislosti s dopady klimatických změn, s potřebou zadržet na našem území dostatečné množství vody a současně s potřebou chránit se před nepříznivými důsledky povodní.

Na základě výše uvedeného je zřejmé, že údolní nivy jsou ohroženy zejména antropogenními vlivy např. rozvojem infrastruktury, rozvojem osídlení či neustálým zvyšováním intenzity využívání krajiny. Údolní nivy tak ztrácejí schopnost zadržovat vodu a ta z ní rychleji odtéká, tím dochází k nežádoucí změně hydrologického režimu nivy a na něj navázaných společenstev.

Vodní tok z pohledu zákona je nutné vnímat především jako vodní ekosystém, který zahrnuje biotickou a abiotickou složku ovlivňovanou dynamickými procesy – kolísáním průtoků, transportem a akumulací splavenin apod., přičemž tyto procesy je třeba v kontextu celého ekosystému vodního toku vnímat jako v zásadě přirozené, nikoliv a priori jako škodlivé. Ekosystém vázaný na vodní tok tvoří tekoucí voda (trvale, nebo po část roku), koryto vymezené břehovými hranami a veškerá biota na vodu a koryto vázaná. Součástí vodního toku tedy mohou být i porosty dřevin rostoucí v korytě až po břehovou čáru.

Ekologicko-stabilizační funkce vodního toku jsou do značné míry vázány na jeho hydromorfologický stav. Lze konstatovat, že stav vodního toku v daném úseku je tím příznivější, čím více se blíží stavu přirozenému. Kritériem příznivého morfologického stavu vodního toku je přirozenost tvarů a rozměrů koryt, charakteristik proudění a splaveninového režimu. Příznivý stav vodního toku z hlediska morfologického je základem pro příznivý stav z hlediska biologického.

Na základě výše uvedeného je zřejmé, že vodní toky jsou ohroženy zejména antropogenními vlivy, např. nevhodnými úpravami vodních toků (napřimování), opevňová-

ní jejich koryt, významnými změnami parametrů koryta či nežádoucími zásahy do doprovodné vegetace.

Záměr má být realizován zejména za účelem revitalizace stávajícího slepého ramene, které je v současnosti silně zazemněno, významně se zde redukoval objem a množství zadržené vody a znatelně se zmenšila vodní plocha. Realizací záměru nedojde k významnému negativnímu ovlivnění stávajících hydrologických poměrů (naopak akumulační efekt vod bude navýšen). Slepé rameno není v současnosti funkčně propojeno s řekou Labe. Krajský úřad ve shodě s žadatelem (i zpracovatelem biologického průzkumu) má za to, že revitalizací slepého ramene (realizací záměru) **dojde ke zlepšení stávajícího stavu (z pohledu ochrany přírody) a ke zvýšení atraktivnosti území a žádoucímu růstu biodiverzity**. Realizací záměru dojde k žádoucí obnově a prodloužení životnosti významného krajinného prvku – slepého ramene, které by se jinak zcela zazemnilo a ztratilo svůj význam a ekologickou funkci. V případě člověkem neovlivněné krajiny (a zejména vodních toků) je vznik a zánik slepých ramen přirozeným procesem a není třeba do něj zasahovat (slepá ramena vznikají a zanikají samovolně a kontinuálně). Avšak v člověkem ovlivněné krajině (v jaké se nachází lokalita záměru) není možné předpokládat, že by v dohledné době mohlo docházet k samovolnému vzniku nových slepých ramen, která by sloužila jako náhrada za zanikající ramena (v důsledku zazemnění). **Odstranění alespoň části nánosů** (revitalizace slepých ramen), případně alespoň tvorba tůní, strhávání drnu apod. je **tedy jediný reálný způsob jak tento charakteristický přírodní prvek naší říční polabské krajiny v lokalitě zachovat**. Na specifické prostředí (přírodní podmínky ve slepých ramenech bývají částečně či zcela odlišná od hlavních vodních toků) slepých ramen je svým způsobem života vázána celá řada živočichů a rostlin (prostředí pro rozmnožování, potravní stanoviště, sídla apod.), vytvářejících zde rozmanitá druhově bohatá společenství. Slepá ramena jsou tedy přirozená stanoviště s vysokou biodiverzitou. Jsou tedy také významnou zásobárnou genetického materiálu. Podílí se na udržení mikroklimatu lokalit, ovlivňují koloběh vody a živin (omezují jejich ztráty) v krajině a částečně i v globálním měřítku, kontrolují erozi půdy atd. Slepá ramena jsou významnými stabilizátory ekologického systému krajiny. **Realizací záměru nedojde** dle názoru krajského úřadu **k významnému narušení stávajících ekostabilizačních funkcí**. Možné negativní faktory plynoucí z realizace záměru (např. rušení zvláště chráněných druhů živočichů či případně jejich nechtěné usmrcování) zde budou působit po relativně krátkou dobu (fáze stavební) a budou řešeny samostatně v řízení dle § 56 zákona (které je Krajským úřadem vedeno samostatně). Dalším potenciálním negativním faktorem může být nežádoucí šíření invazních nepůvodních druhů rostlin (dále též invazní druhy). K nežádoucímu šíření těchto invazních druhů může docházet zejména zavlečením při realizaci stavebních prací (na stavební technice), nebo „aktivací“ místní semenné banky při stavebních činnostech zasahujících do půdního povrchu, anebo neúmyslnou podporou jejich „zmlazení“ (např. kácením trnovníku akátu). Rizika tohoto potenciálního nebezpečí jsou omezena jednak již v předloženém projektu (mělo by dojít k odstranění pařezů kácených nepůvodních dřevin) a jednak by toto riziko mělo být minimalizováno podmínkou č. 1 tohoto závazného stanoviska. Po ukončení stavební fáze záměru již krajský úřad nepředpokládá působení žádných negativních vlivů spojených s realizací záměru. Vzhledem k uvedenému má krajský úřad za to, že je možné **spatřovat v realizaci záměru i zájem ochrany přírody**.

Vzhledem k uvedenému (jedná se o krátkodobý vliv zásahu, který významně neovlivní dotčená VKP a jejich ekostabilizační funkci) má Krajský úřad za to, že bylo možné vydat souhlasné závazné stanovisko.

Účastníky řízení dle § 27 správního řádu jsou Povodí Labe, s. p., spolek a obec Řečany nad Labem statutární město Pardubice.

Poučení:

Proti závaznému stanovisku se nelze samostatně odvolat. Závazné stanovisko se stane součástí rozhodnutí, které bude ve věci vydáno dle zvláštních předpisů (stavební zákon).

otisk úředního razítka

Ing. Martin Vlasák
vedoucí odboru

Na vědomí:

Město Přelouč – stavební úřad (DS)

Město Přelouč – orgán ochrany přírody (DS)